

Vlaams
Parlement

ingediend op **1417** (2017-2018) – Nr. 2
22 januari 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Freya Saeys

over het voorstel van resolutie

van Jan Bertels en Freya Van den Bossche

betreffende de preventie
van problematisch gokgedrag
en een betere behandeling ervan

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

1417 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het voorstel van resolutie betreffende de preventie van problematisch gokgedrag en een betere behandeling ervan tijdens haar vergadering van dinsdag 16 januari 2018.

1. Toelichting door Jan Bertels

Jan Bertels heeft recent meermaals vastgesteld dat problematisch gokgedrag toeneemt in Vlaanderen. Onderzoekers, hulpverleners en de Kansspelcommissie schetsen een somber beeld. Er wordt vaker gegokt. Gokkers beginnen op jongere leeftijd. Digitale media hollen de grens tussen spel en kansspel dieper uit. Deze evoluties zijn niet zonder gevaar. Door de toenemende aanwezigheid van kansspelen in de samenleving en de grotere beschikbaarheid ervan voor jongeren en adolescenten, stijgt het risico op verslaving, schulden en maatschappelijke vervreemding.

De Hoge Gezondheidsraad heeft op 11 december 2017 een advies gepubliceerd over gokstoornissen. In dat advies wordt de prevalentie van problematisch gokgedrag beschreven. Er is sprake van een behandelingskloof. De raad pleit voor vroegdetectie op de eerste lijn, preventie en betere regelgeving.

Ondanks de grote steun voor maatregelen, is het geen evidente materie. Een multidimensionale aanpak is vereist. Daar wil dit voorstel van resolutie een aanzet toe zijn.

Het wetgevende en het preventieve kader moeten worden geactualiseerd. Er is grote bezorgdheid over de toenemende aanwezigheid van kansspelmodules op het internet, in games en in smartphoneapps. Er is geen enkele leeftijdsrestrictie. Het aantal deelnames is net zo min als het maximaal in te zetten bedrag beperkt. De spelregels zijn voor iedereen, behalve de organisator of aanbieder, onduidelijk.

Deze situatie kan niet langer getolereerd worden. Sommige ontwikkelaars van games en smartphoneapps gaan te ver om deze kansspelen te promoten. Het wordt spelers onmogelijk gemaakt om op gelijke voet deel te nemen aan een game als ze geen deelnames aan virtuele kansspelen kopen. Dat gaat in tegen een van de drie redenen waarom mensen gamen: ontspanning, sociale interactie en prestatiedrang. Reclame wekt de indruk dat deelname aan virtuele kansspelen kan lonen, terwijl de kansberekening achter de honderden te winnen voorwerpen onduidelijk is. Rechtstreekse aankoop van deze voor de speler waardevolle voorwerpen wordt onmogelijk gemaakt of verstoort achter schijndilemma's.

Het is niet de bedoeling elke ontwikkelaar of vorm van in-game kansspel over dezelfde kam te scheren. Maar sommigen is er alles aan gelegen omdat het financieel interessant is. Wie games met respect voor minderjaren wil ontwikkelen, ervaart zo een concurrentieel nadeel.

Dit voorstel van resolutie pleit voor duidelijke regels. Vlaanderen kan en moet die in samenwerking met het federale en het Europese niveau opstellen. De beschreven mechanismes moeten ondubbelzinnig onder de kansspelwetgeving vallen waardoor er geen (ongelimiteerde) toegang voor minderjarigen en evenmin deelnamedwang is. De kansspelwetgeving beperkt voorts de inzet. Van exclusieve in-game beloning mag evenmin nog sprake zijn. Wie een spel ontwikkelt voor Vlaanderen, België en eventueel Europa, moet weten dat zijn spel niet toegankelijk is voor min-18- of zelfs min-21-jarigen als het kansspel-modules bevat. Deze doelgroep loopt immers een reëel risico op verslaving, schulden en sociale isolatie.

Dit voorstel van resolutie geeft tegelijk gevolg aan aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad, die onder de Vlaamse bevoegdheid vallen. Om deze complexe problematiek in al zijn nuances beter te begrijpen, kan in dialoog worden getreden met experts. Dit maatschappelijke debat is belangrijk genoeg om het aan te gaan. De gevaren voor minderjarigen moeten worden aangepakt.

2. Bespreking

Peter Persyn erkent de ernst van de problematiek, maar twijfelt aan de noodzaak van een apart voorstel van resolutie. Hij is voorstander van een omvattende aanpak van geestelijke gezondheidsproblemen waar gokverslaving een onderdeel van is. Hij stelt voorts vast dat de eerste drie vragen onder de federale bevoegdheid vallen. De laatste drie vragen zitten in de omvattende aanpak vervat. N-VA kan het voorstel van resolutie niet steunen.

Freya Saeys treedt de heer Persyn bij, en wijst erop dat de eerste vraag fout geformuleerd is. Het is allicht de bedoeling de drempel te verhogen in plaats van de toegang. Het voorstel van resolutie schenkt aan de naasten geen aandacht. Een belangrijke reden voor onderbehandeling is een gebrek aan steun waardoor gokverslaafden de stap niet zelf zetten.

De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw (VAD) kan de competenties van zorgverstrekkers sterk verbeteren op het vlak van vroegdetectie, behandeling of gerichte doorverwijzing. De Hoge Gezondheidsraad stelt terecht dat de huisarts als eerste zorgverstrekker onraad ruikt.

Vlaanderen zet al enige tijd in op onlinehulpprogramma's. De Hoge Gezondheidsraad benadrukt in zijn advies de waarde ervan. Het is aangewezen daarop in te zetten omdat de raad op de hoge herstelgraad wijst. Gokken is niet noodzakelijk chronisch. Eén op drie slaagt erin te stoppen zonder een beroep te doen op zorgverlening.

De huisarts moet worden ondersteund om naar gespecialiseerde hulpverlening door te verwijzen. De Hoge Gezondheidsraad zegt dat gokverslaving in verschillende settings wordt behandeld. De hulpverlening is geografisch niet goed verspreid.

De Hoge Gezondheidsraad ziet weinig evidentie over de effectiviteit van behandelingen voorgesteld in verschillende richtlijnen. Een proefproject dat de effectiviteit uittest, is aangewezen. Wetenschappelijk onderzoek in de verschillende settings zou nuttig zijn.

Er zijn geen goede gegevens over het aantal verslaafden. De Hoge Gezondheidsraad ziet valabele mogelijkheden om problematisch gokgedrag sneller op te sporen.

Katrien Schryvers is verontrust over problematisch gokgedrag. Naast de Hoge Gezondheidsraad, op wiens advies dit voorstel van resolutie gebaseerd is, maakt ook de VAD zich zorgen over agressieve reclame voor en massale online inzet op kansspelen.

Vlaanderen is slechts gedeeltelijk bevoegd voor de aanpak van problematisch gokken en gokverslaving. Sensibilisering, preventie en hulpverlening botsen vaak op de federale kansspelwetgeving en op het gebrek aan controle op onlinekansspelen. De federale minister van Justitie heeft in oktober 2017 echter aangekondigd gokreclame aan banden te willen leggen, en de slagkracht van gemeenten in de controle op wedkantoren en kansspelen in cafés te willen verhogen.

De indieners verwijzen enkel naar het advies van de Hoge Gezondheidsraad en het onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven dat waarschuwt voor de langetermijneffecten van gamemodules. De vragen die het voorstel van resolutie stelt, slaan in de eerste plaats op federale bevoegdheden. De eerste vraag is onduidelijk geformuleerd. Er wordt voorts vorming, sensibilisering en preventie voor jongvolwassenen gevraagd, naast een betere bekendmaking van de (toegang tot) hulpverleningsmogelijkheden. Aangezien dat gelijkloopt met de eind 2017 goedgekeurde resolutie betreffende een versterkt geestelijke gezondheidsbeleid (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1319/4) kan CD&V dit voorstel van resolutie niet ondersteunen.

Jan Bertels begrijpt dat elke spreker de problematiek erkent. Dit voorstel van resolutie gaat specifiek in op de gevaren van gamen, gokken en kansspelen voor jongeren. Hij wil niet dat het verdrinkt in de omvattende aanpak van de geestelijke gezondheid.

Dat er moet worden samengewerkt met de federale overheid, is een terechte opmerking die geldt voor veel (voorstellen van) resolutie(s). De Vlaamse overheid is wel uitdrukkelijk bevoegd voor een aantal zaken. Er is het geestelijke gezondheidsbeleid maar ook preventie van gokverslaving bij minderjarigen en jongeren.

Hij verduidelijkt dat het voorstel van resolutie de toegang tot kansspelen moeilijker wil maken om zo het gevaar op verslaving te voorkomen.

Zoals terecht is opgemerkt, levert Vlaanderen inspanningen al volstaan die niet om het probleem te erkennen of op te lossen. Vroegdetectie, onlinehulp en detectie door huisartsen volstaan niet. De Vlaamse Regering moet daarom alle zeilen bijzetten. De Hoge Gezondheidsraad zegt in zijn advies dat de prevalentie meer dan 4 percent bedraagt, wat op een groot maatschappelijk probleem wijst en tot ingrijpen noopt om kinderen, jongeren en minderjarigen te beschermen tegen malafide kansspelen die massaal op de markt worden gebracht.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt met 2 stemmen tegen 9 niet aangenomen.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Freya SAEYS,
verslaggever